

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۳/۴/۱۴

اصلاحیه

شماره چاپ ۱۰۷۶

شماره ثبت ۴۶۷

یک فوریتی

طرح حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر

طرح مذکور در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۳/۴/۳
با قید دو فوریت مطرح و از آن سلب یک فوریت شد.

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: مشترک (قضائی و حقوقی - فرهنگی)

فرعی: -

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۱۹ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

اصل هشتم (۸) قانون اساسی امر به معروف و نهی از منکر را به عنوان یک تکلیف همگانی مقرر نموده و شهروندان را در مقابل رفتار یکدیگر مسؤول و ناظر قرار داده است. بدون شک این تکلیف مستلزم پیش‌بینی حمایت‌های قانونی لازم از افرادی است که مبادرت به انجام این وظیفه قانونی و شرعی می‌نمایند. به عبارت دیگر چنانچه اجتماع از منافع و کارکردهای مثبت این نهاد بهره‌مند می‌شود علی‌القاعده باید حمایتها و تدابیر قانونی لازم را نسبت به کسانی که آسیب‌ها و مخاطرات انجام این وظیفه سنگین را متحمل می‌شوند به عمل بیاورد.

با عنایت به فرمایشات مقام معظم رهبری در سال جدید و اهتمام ایشان به مقوله فرهنگ و پذیرش این امر که یکی از مطلوب‌ترین راهکارهای ارتقای فرهنگ جامعه، عملیاتی نمودن اصل هشتم (۸) قانون اساسی است، ضرورت حمایت قانونی از آمرین به معروف و ناهیان از منکر و مقابله با افرادی که با ضرب و جرح این اشخاص در واقع به اصل هشتم (۸) قانون اساسی تعرض

نموده‌اند و ارزش‌های بنیادین جامعه اسلامی را متزلزل و مورد خدشه قرار داده است آشکار می‌گردد. در حال حاضر مبادرت به انجام وظیفه امر به معروف و نهی از منکر حتی در مواردی ممکن است مشمول عنوان مجرمانه ایجاد مزاحمت نیز باشد.

طرح حاضر صرفاً با هدف حمایت قانونی از آمران به معروف و ناهیان از منکر و به منظور رفع خلاء قانونی تهیه گردیده است و در صدد تبیین شرایط و حدود و کیفیت انجام این وظیفه (موضوع اصل هشتم (۸) قانون اساسی) نمی‌باشد. بدیهی است در این خصوص نیز پیش‌بینی قانونی لازم باید صورت گیرد.

لذا طرح ذیل با قید دوفوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد:

رحماندوست - افخمی - صادقی - بیرانوند - آریایی‌نژاد - نقوی حسینی -
کریمی قدوسی - مرندی - حسین‌زاده بحرینی - سیدموسی موسوی - قادری -
آقامحمدی - کارخانه - علیمردانی - نجابت - سودانی - حاجی‌دلیگانی -
مصباحی‌مقدم - شکری

عنوان طرح:

حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر

ماده واحده- هرگاه فردی در مقام دفاع از شعائر اسلامی به شرط عدم استفاده از الفاظ رکیک اقدام به امر به معروف و نهی از منکر نماید و به این جهت به او صدمه جسمی و جانی وارد آید، حسب مورد مشمول قوانین و مقررات مربوط به جانبازان و شهدا می شود.

تبصره ۱- چنانچه شخصی نسبت به آمر به معروف و ناهی از منکر مرتکب رفتار مجرمانه‌ای شود به حداکثر مجازات تعزیری برای همان جرم مقرر در قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۹۲) محکوم خواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه جنایتی علیه آمر به معروف و ناهی از منکر واقع شود و اولیاء دم یا مجنی علیه از حق قصاص خود گذشت نمایند اگر جنایت مزبور موجب اخلال در نظم و امنیت عمومی شده و یا احساسات عمومی را جریحه‌دار نماید به جنایت ارتكابی مطابق ماده (۲۸۶) قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۹۲) رسیدگی خواهد شد.

تبصره ۳- در مواردی که نسبت به آمر به معروف و ناهی از منکر جنایت عمدی واقع شود و دسترسی به مرتکب به علت مرگ یا فرار ممکن نباشد و صاحب حق خواهان دیه باشد، دیه مزبور از صندوق تأمین خسارتهای بدنی پرداخت می شود.

تبصره ۴- در صورتی که عمل ارتكابی علیه اطفال، نوجوانان، زنان، اشخاص بیمار و افراد دارای قییم فاقد صلاحیت، محیط زیست، میراث فرهنگی و بهداشت عمومی شود، سازمان‌های مردم نهادی که اساسنامه آنها درباره حمایت از آمر به معروف و ناهی از منکر است می‌توانند مطابق مفاد ماده (۶۶) آیین دادرسی کیفری (مصوب ۱۳۹۲) اقدام نمایند. ب

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین به شرح پیوست نسبت به طرح حمایت

از آمران به معروف و ناهیان از منکر تقدیم می‌گردد.

معاونت قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۲):

در طرح تقدیمی آیین تگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است.

رعایت نشده است، متن اصلاحی طرح به ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۴):

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می گردد.

طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد.

اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می گردد.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس؛

وضعیت طرح تقدیمی از جهت رعایت مقررات آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی شرح

زیر می باشد:

ماده ۱۳۱ -

۱- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد
 ندارد

۲- موضوع و عنوان مشخص دارد
 ندارد

۳- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد
 ندارد

۴- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد
 ندارد

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:
 با انقضای شش ماه پیش از انقضای شش ماه
مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد.
 نمی باشد.

ماده ۱۴۲ - طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجه با ایراد نمی باشد.
 بیش از یک موضوع مواد متعدد می باشد.

ماده ۱۴۴ - رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
 نشده است. موارد و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ماده ۱۸۵ - موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.
 می شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهار نظر به عنوان ضمیمه تقدیم می شود.

مدیرکل تدوین قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور
مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

ماده واحده طرح مذکور دارای بار مالی و معایر اصل هفتاد و پنج (۷۵) قانون اساسی است.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات

کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۱):

الف- درخصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد

وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- درخصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد

وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسیهای به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.

لازم نیست.

تعداد سه برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

الف - دلایل ضرورت قانونگذاری

باتوجه به اینکه برخی مجازاتهای تعزیری در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ نبوده و در کتاب پنجم تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده بیان شده است، به نظر می‌رسد حذف عبارت «مصوب ۱۳۹۲» در تبصره (۱) این طرح مناسب باشد.

ب - سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	شماره	مرتبط
۱	اصل هشتم قانون اساسی				
۲	قانون مجازات اسلامی	۱۳۹۲/۲/۱	۱۵۶، ۱۵۸، ۲۸۶، ۲۳۵		
۳	قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۲/۱۲/۴	۶۶		
۴	قانون حمایت از افرادی که توسط گروه‌های ضدانقلاب و منحرفین اعتقادی اسیر، کشته و یا معلول می‌شوند	۱۳۸۹/۱۲/۱۷	ماده واحده		

اصل هشتم قانون اساسی

در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای است همگانی و متقابل برعهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت. شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می‌کند. «والمؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر».

قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱

ماده ۱۵۶ - هرگاه فردی در مقام دفاع از نفس، عرض، ناموس، مال یا آزادی تن خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر فعلی یا قریب‌الوقوع با رعایت مراحل دفاع مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می‌شود، در صورت اجتماع شرایط زیر مجازات نمی‌شود:

الف - رفتار ارتكابی برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد.

ب - دفاع مستند به قرائن معقول یا خوف عقلایی باشد.

پ - خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه یا تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد.

ت - توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

تبصره ۱- دفاع از نفس، ناموس، عرض، مال و آزادی تن دیگری در صورتی جایز است که او از نزدیکان دفاع کننده بوده یا مسؤولیت دفاع از وی برعهده دفاع کننده باشد یا ناتوان از دفاع بوده یا تقاضای کمک نماید یا در وضعیتی باشد که امکان استمداد نداشته باشد.

تبصره ۲- هرگاه اصل دفاع محرز باشد ولی رعایت شرایط آن محرز نباشد اثبات عدم رعایت شرایط دفاع برعهده مهاجم است.

تبصره ۳- در موارد دفاع مشروع دیه نیز ساقط است جز در مورد دفاع در مقابل تهاجم دیوانه که دیه از بیت المال پرداخت می شود.

ماده ۱۵۸- علاوه بر موارد مذکور در مواد قبل، ارتکاب رفتاری که طبق قانون جرم محسوب می شود، در موارد زیر قابل مجازات نیست:

الف- در صورتی که ارتکاب رفتار به حکم یا اجازه قانون باشد.

ب- در صورتی که ارتکاب رفتار برای اجرای قانون اهم لازم باشد.

پ- در صورتی که ارتکاب رفتار به امر قانونی مقام ذی صلاح باشد و امر مذکور خلاف شرع نباشد.

ت- اقدامات والدین و اولیای قانونی و سرپرستان صغار و مجانین که به منظور تأدیب یا حفاظت آنها انجام می شود، مشروط بر اینکه اقدامات مذکور در حد متعارف و حدود شرعی تأدیب و محافظت باشد.

ث- عملیات ورزشی و حوادث ناشی از آن، مشروط بر اینکه سبب حوادث، نقض مقررات مربوط به آن ورزش نباشد و این مقررات هم مغایر موازین شرعی نباشد.

ج- هر نوع عمل جراحی یا طبی مشروع که با رضایت شخص یا اولیاء یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی وی و رعایت موازین فنی و علمی و نظامات دولتی انجام می شود. در موارد فوری اخذ رضایت ضروری نیست.

ماده ۲۸۶- هرکس به طور گسترده، مرتکب جنایت علیه تمامیت جسمانی افراد، جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور، نشر اکاذیب، اختلال در نظام اقتصادی کشور، احراق و تخریب، پخش مواد سمی و میکروبی و خطرناک یا دایر کردن مراکز فساد و فحشا یا معاونت در آنها گردد به گونهای که موجب اختلال شدید در

نظم عمومی کشور، ناامنی یا ورود خسارت عمده به تمامیت جسمانی افراد یا اموال عمومی و خصوصی، یا سبب اشاعه فساد یا فحشا در حد وسیع گردد مفسد فی الارض محسوب و به اعدام محکوم می گردد.

تبصره- هرگاه دادگاه از مجموع ادله و شواهد قصد اختلال گسترده در

نظم عمومی، ایجاد ناامنی، ایراد خسارت عمده و یا اشاعه فساد یا فحشا در حد وسیع و یا علم به مؤثر بودن اقدامات انجام شده را احراز نکند و جرم ارتكابی مشمول مجازات قانونی دیگری نباشد، با توجه به میزان نتایج زیانبار جرم، مرتکب به حبس تعزیری درجه پنج یا شش محکوم می شود.

ماده ۲۳۵- هرگاه در جنایت عمدی، به علت مرگ یا فرار، دسترسی به مرتکب ممکن نباشد یا درخواست صاحب حق، دیه جنایت از اموال مرتکب پرداخت می شود و در صورتی که مرتکب مالی نداشته باشد در خصوص قتل عمد، ولی دم می تواند دیه را از عاقله بگیرد و در صورت نبود عاقله یا عدم دسترسی به آنها یا عدم تمکن آنها، دیه از بیت المال پرداخت می شود و در غیر قتل، دیه بر بیت المال خواهد بود. چنانچه پس از اخذ دیه، دسترسی به مرتکب جنایت اعم از قتل و غیر قتل، ممکن شود در صورتی که اخذ دیه به جهت گذشت از قصاص نباشد، حق قصاص حسب مورد برای ولی دم یا مجنی علیه محفوظ است، لکن باید قبل از قصاص، دیه گرفته شده را برگرداند.

قانون آیین دادرسی کیفری مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۴

ماده ۶۶- سازمان‌های مردم‌نهادی که اساسنامه آنها درباره حمایت از اطفال و نوجوانان، زنان، اشخاص بیمار و ناتوان جسمی یا ذهنی، محیط زیست، منابع طبیعی، میراث فرهنگی، بهداشت عمومی و حمایت از حقوق شهروندی است، می‌توانند نسبت به جرائم ارتكابی در زمینه‌های فوق اعلام جرم کنند و در تمام مراحل دادرسی جهت اقامه دلیل شرکت و نسبت به آراء مراجع قضائی اعتراض نمایند.

تبصره ۱- در صورتی که جرم واقع شده دارای بزه‌دیده خاص باشد، کسب رضایت وی جهت اقدام مطابق این ماده ضروری است. چنانچه بزه‌دیده طفل، مجنون و یا در جرائم مالی سقیه باشد، رضایت ولی یا سرپرست قانونی او اخذ می‌شود. اگر ولی یا سرپرست قانونی، خود مرتکب جرم شده باشد، سازمان‌های مذکور با اخذ رضایت قیم اتفاقی یا تأیید دادستان، اقدامات لازم را انجام می‌دهند.

تبصره ۲- ضابطان دادگستری و مقامات قضائی مکلفند بزه‌دیدگان جرائم موضوع این ماده را از کمک سازمان‌های مردم‌نهاد مربوطه، آگاه کنند.

تبصره ۳- اسامی سازمان‌های مردم‌نهاد که می‌توانند در اجرای این ماده اقدام کنند، در سه‌ماهه ابتدای هر سال توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر کشور تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

قانون حمایت از افرادی که توسط گروه‌های ضدانقلاب و منحرفین اعتقادی اسیر، کشته و یا معلول میشوند

ماده واحده- کلیه اتباع ایرانی که توسط گروه‌های ضدانقلاب یا جریانات اعتقادی منحرف با هدف ضرب‌هزدن به نظام جمهوری اسلامی ایران و ایجاد رعب و وحشت در جامعه اسیر، مجروح یا کشته شده و یا میشوند حسب مورد مشمول قوانین و مقررات مربوط به آزادگان، جانبازان و شهداء میگردند.

تبصره ۱- مرجع تشخیص مصدق موضوع این ماده شورایی متشکل از اشخاص ذیل است:
الف- استاندار (بهمنوان رئیس)

ب- رئیس دادگستری استان

پ- فرمانده سپاه پاسداران استان

ت- فرمانده نیروی انتظامی استان

ث- مدیرکل اطلاعات استان

ج- مدیرکل بنیاد شهید و امورایثارگران استان

تبصره ۲- زمان اجرای این قانون از ابتداء سال ۱۳۹۰ است مشروط بر این که اعتبار مورد نیاز آن در بودجه سال ۱۳۹۰ و لوایح بودجه سنواتی پیشینی شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ هفدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

علی لاریجانی

اداره قوانین
دایره چاپ و توزیع